

ЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ СУЧАСНОСТІ

Прискорення темпів науково-технічного прогресу, залучення до господарської діяльності дедалі більшої частки природних ресурсів, зростання масштабів природокористування та посилення антропогенного тиску на довкілля створило напружену ресурсно-екологічну ситуацію у світі. Активна діяльність людей, що супроводжується не надто раціональним використанням природних ресурсів і забрудненням навколишнього середовища, призвела до того, що нині біосфера планети перебуває в критичному стані, коли до глобальної катастрофи залишилися лічені кроки.

Екологічна катастрофа — надзвичайно швидка і тому небезпечна деструкційна зміна умов навколишнього середовища глобального чи локального масштабу, яка пов'язана з нанесенням величезної шкоди навколишньому середовищу, загибеллю рослин, тварин і людей. [1]

В епоху міжнародних суперечок, коли чимало ресурсів витрачаються на не благо людей, а для боротьби за власні інтереси, для підвищення свого місця у світі, кожна з країн хоче бути провідною у економіці, політиці та, загалом, усіх сферах діяльності, та чи вартий цей статус такої ціни? Потрібно розуміти, що планета Земля на даний час є єдиним можливим місцем існування людства, тому потрібно об'єднатися заради її захисту. Всі країни і народи, в більшій чи меншій мірі, забруднюють середовище відходами виробничої діяльності, що здатні спустошити наш спільний дім – планету Земля, перетворити її на безлюдну пустелю, і тільки спільними зусиллями можливо уникнути занепаду та смерті планети та її населення. Беззаперечно, така ситуація негативно впливає на економіку, але що важливіше – вона впливає на здоров'я та життя людей, здатність планети його забезпечувати.

За глобальною оцінкою Міжнародного фунтового центру (Нідерланди), внаслідок антропогенної діяльності вже деградовано понад 15% світового суходолу. В межах цієї площі близько 6% земель зруйновано водною ерозією, 28% – вітровою, понад 12% – засолено через неправильне зрошення, 5% – виведено з оборту внаслідок надмірного забруднення хімічними речовинами та деструкції (знищення лісів, будівництва тощо). Кожної години на планеті 1700 акрів продуктивних ґрунтів стають пустелею через нераціональне використання. Соціально-економічні й екологічні втрати при цьому оцінюються понад 40 млрд. доларів: зокрема для країн Азії – 21 млрд., Африки – 9 млрд., Північної Америки та Австралії – по 3 млрд., Європи – 1 млрд.

Вже сьогодні забруднення навколишнього середовища завдає серйозної матеріальної шкоди національним господарствам майже всіх країн світу. Щорічні збитки від деградації природи оцінюються (у відсотках від НВП): 0,4-2% – у розвинутих країнах (США, Франція, Велика Британія, Нідерланди, Японія); 3-5% – у державах Східної Європи; 6-15% – у країнах СНД (зокрема в Україні – 10-15%); 6-18% – у країнах третього світу (Нігерія, Буркіна-Фасо, Ефіопія тощо). [2]

Перед нашим суспільством стоять неймовірні виклики: зміна клімату, виробництво їжі, перенаселення, зникнення інших видів, епідемії, окислення океанів.

"Всі вони – нагадування, що ми переживаємо найнебезпечніший період у розвитку людства. У нас є технології, що дозволяють знищити планету, на якій ми живемо, але ще немає технологій, які дозволили б її покинути", – попереджає Стівен Хокінг[3].

Людству слід навчитися існувати та господарювати не на благо власних інтересів, а на благо всього суспільства і своїх нащадків, адже чи має власне задоволення значення для світу? Ні. Кожна людина, гідна життя, повинна турбуватися про слабших та беззахисних, обдумувати та прогнозувати наслідки своїх вчинків у майбутньому та їх вплив на своїх співмешканців, шукати способи зменшення

негативного впливу діяльності людей на середовище. Коли кожен з нас буде дотримуватись такої тактики життєдіяльності, неодмінно, ми збережемо шанс на життя собі та своїм дітям.

Деградація довкілля спричиняється взаємопов'язаними суспільними, антропогенними, природними та екологічними чинниками. Тому екологічні проблеми слід розглядати крізь призму розвитку суспільних відносин, складовою яких є багатокomпонентна система відносин «людина – техніка – середовище».

Ліквідація глобальної екологічної кризи, а саме раціональне використання природних ресурсів та екологічно чистої енергії, пошук шляхів для мінімізації шкідливих викидів внаслідок господарської діяльності людини є на сьогодні найважливішим завданням людства.

1. Екологічна катастрофа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B0 2. Оцінка сучасної екологічної ситуації у світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://op.iee.kpi.ua/2/Untitled8.pdf> 3. This is the most dangerous time for our planet [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/dec/01/stephen-hawking-dangerous-time-planet-inequality>